

voorzag dat door publikatie de koningin persoonlijk en de regering in moeilijkheden zouden komen. 'Ook zal deze paragraaf een element kunnen vormen in een eventuele nieuwe discussie over het koninklijk huis en het koningschap als zodanig.' (vii) Overigens meende Brugmans dat de door hem beoogde bekorting niet in de eerste plaats moest plaatsvinden met het oog op de persoon van koningin Juliana, maar vanwege de mogelijke politieke consequenties.

Van Winter, Paape en Van der Leeuw merkten daarentegen op dat het, gezien de slechte reputatie die Van 't Sant kennelijk genoot, wenselijk was hem recht te doen. Klein, Sijes en Manning twijfelden evenmin aan de relevantie van het verhaal, maar wel aan de betrouwbaarheid van Van 't Sant als kroongetuige. Verdam toonde zich eveneens overtuigd van de noodzaak om de persoon van Van 't Sant uitvoerig te beschrijven en zag het als consequentie van dit standpunt dat vermelding van de verwekking van het kind niet achterwege zou blijven. Naar aanleiding van de opmerking van Brugmans voegde Verdam hieraan toe:

- 6 'Het staatsbelang is een zaak van de minister-president, niet van de auteur. De Jong zal ten aanzien van dat aspect de nadere gedachten en overwegingen van de minister-president dienen aan te horen.' (vii)

In zijn repliek herhaalde De Jong dat hij er geen enkele behoefte aan gehad zou hebben de affaire-Van 't Sant zo uitvoerig uit de doeken te doen als de hoofdpersoon geen belangrijke rol in Londen had gespeeld. De schrijver zag het echter als noodzakelijk onderdeel van zijn taak opheldering te verschaffen. 'Hij tilt daarbij niet licht aan de pijn die hij eventueel bij koningin Juliana zal veroorzaken', aldus het 'Verslag' van de bespreking, maar

- 6 'ziet voor zichzelf geen andere weg: op tal van momenten is door anderen pressie op hem uitgeoefend om pijnlijke elementen hen of hun relaties betreffend, weg te laten. Hij is daar nooit voor gezwicht en beschouwt dit als onvermijdelijk voor beoefenaars van de contemporaine geschiedenis. [...] Als hij in dit opzicht zou zwichten voor koningin Juliana, zou hij naar zijn overtuiging discrimineren jegens anderen.' (vii)

Wat betreft de kritiek op zijn bronnen merkte de auteur op dat Van 't Sant inderdaad zijn voornaamste bron was geweest.

- 6 'Doch de essentiële juistheid van diens mededelingen is met grote nadruk door Gerbrandy bevestigd en verdere opheldering op bepaalde punten is thans niet meer mogelijk. Hij is er vast van overtuigd dat de essentie op deze wijze volkomen juist is weergegeven.' (vii)

De Jong wist zich ervan overtuigd dat degenen die opschudding